Lietas arhīva Nr. CA-0403-18/20
ECLI:LV:RAT:2018:0131.C30790216.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2018.gada 31.janvārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Pliča
tiesneši L.Blūmiņa un M.Sviķis
ar sekretāri M.Buličevu
piedaloties zvērinātam advokātam Dz.Zonenbergam
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 civillietu /pers. F/ prasībā pret /pers. G/ par nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un kompensācijas piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

2016.gada 19.oktobrī /pers. F/ (turpmāk – prasītāja) cēlusi prasību pret /pers. G/ (turpmāk – atbildētājs) par nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un kompensācijas piedziņu. Prasībā norādīti šādi apstākļi:

Prasītāja kopš 2003.gada 23.janvāra strādā Valsts ieņēmumu dienestā. No 2013.gada 2.septembra viņa strādā par /amats/, un ir valsts amatpersona Valsts civildienesta likuma 3.panta un likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4.panta pirmās daļas 17.punkta izpratnē.

2016.gada 13.septembrī darba devējs pieprasījis prasītājas paskaidrojumus sakarā ar atbildētāja 2016.gada 3.septembra iesniegumu, kas adresēts un vienlaikus iesniegts arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam.

Atbildētāja iesniegums satur nepatiesas, prasītājas gan kā fiziskas personas, gan kā valsts amatpersonas godu un cieņu aizskarošas ziņas: „/pers. F/, kura strādā VID, man draudēja, ka panākšot manu sodīšanu, ja turpināšu piedzīt parādu"; „Mani satrauc fakts, ka draudus veikt nodokļu auditu izteica VID darbiniece, liekot saprast, ka tāds notiks, ja uzstāšu uz savām tiesībām saņemt man pienākošos naudu"; „Augstākminēto faktu kopums mani pārliecina, ka /pers. H/ un /pers. F/ ir izmantojuši /pers. F/ amata sniegtās priekšrocības, lai tiktu uzsākts mans nodokļu audits, tādā veidā atriebjoties par parāda piedziņu". Iesniegums faktiski satur ziņas, kas vaino prasītāju gan draudu izteikšanā, gan dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā, kas saskaņā ar Krimināllikuma 318.pantu ir noziedzīgs nodarījums.

Šādi apgalvojumi ir klaji nepatiesi un aizskar prasītājas godu un cieņu, jo prasītāja nav draudējusi atbildētājam, nav ļaunprātīgi izmantojusi savu dienesta stāvokli un ne reizes darba karjeras laikā nav disciplināri sodīta. Prasītāja atbildētāju faktiski nepazīst. Prasītāja skaidri apzinās sava amata pienākumus un atbildību, turklāt prasītājas amata pienākumi nedod pilnvaras un prasītājai nav iespējas panākt, ka pret kādu konkrētu personu tiktu uzsākts nodokļu audits.

Atbildētāja iesniegumā ietvertie apgalvojumi ir atzīstami par ziņām, kuras ir pakļaujamas patiesības pārbaudei. Prasītāja vērš tiesas uzmanību uz to, ka pats atbildētājs attiecībā uz šiem apgalvojumiem lieto terminu „fakts", kas apstiprina, ka apgalvojumi nav tikai atbildētāja subjektīvs viedoklis un/vai pieņēmums. Līdz ar to jebkurai iesniegumu izlasījušai personai nepārprotami rodas priekšstats, ka prasītāja, kaut kādu subjektīvu motīvu vadīta, ļaunprātīgi izmanto savu dienesta stāvokli, tādējādi izdarot noziedzīgus nodarījumus, lai vērstos pret konkrētu personu.

Nolūkā panākt savu aizskarto tiesību aizsardzību bez tiesas starpniecības, prasītāja atbildētājam nosūtīja pretenziju un lūdza atsaukt nepatiesās, prasītājas godu un cieņu aizskarošās ziņas, bet atbildētājs uz pretenziju nav atbildējis, nav atsaucis nepatiesās, godu un cieņu aizskarošās ziņas un nav sniedzis pierādījumus, ka iesniegumā minētās ziņas atbilstu patiesībai.

Prasītāja uzskata, ka iesniegumā norādītās nepatiesās ziņas aizskar prasītājas godu un cieņu, jo iesniegumā norādītais ne tikai pārkāpj vispārējās ētikas un morāles normas, bet arī vaino prasītāju smaga nozieguma izdarīšanā. Konkrētajā gadījumā nepatiesās, prasītājas godu un cieņu aizskarošās ziņas ir ietvertas atbildētāja sagatavotā un kompetentām valsts institūcijām iesniegtā dokumentā, tādēļ prasītājas privāto tiesību aizskārums var tikt novērsts, iesniedzot šīm valsts institūcijām ziņu atsaukumu un atvainošanos, un izmaksājot prasītājai kompensāciju 3000 EUR apmērā.

Prasītāja norāda, ka, izvērtējot kompensācijas apmēru, vērā ņemams fakts, kuriem un kādiem tieši adresātiem šīs ziņas tiek izplatītas, un kāds varētu būt ziņu izplatīšanas mērķis. Vērā ņemams, ka ziņas iesniegtas darba devējam, un ar to tiek grauta ilgu darba gadu laikā izveidojusies prasītājas kā labas darbinieces reputācija, turklāt prasītājai ar šo ziņu iesniegšanu radītas nepatīkamas izjūtas, jo darba devējs pieprasījis sniegt paskaidrojumus. Atbildētāja prettiesiskā rīcība ir vērtējama ne tikai kā tieša vēršanās pret prasītāju, bet izvērtējama kontekstā ar to, ka tā grauj personu uzticību valsts pārvaldei un tās amatpersonas rīcības tiesiskumam kopumā. Vērā ņemams arī tas, ka šāds iesniegums var negatīvi ietekmēt prasītājas turpmāko karjeru valsts pārvaldē, it īpaši tad, ja prasītāja neaizstāvētu savas aizskartās tiesiskās intereses tiesas ceļā.

Pamatojoties uz Satversmes 92.pantu, Valsts civildienesta likuma 3.pantu un likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4.panta pirmās daļas 17.punktu, Civillikuma 1635.pantu, 2352.[1]pantu, prasītāja lūdz tiesu uzlikt par pienākumu atbildētājam, piecpadsmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā un Korupcijas novēršanas apkarošanas birojā iesniegumu, kurā tiek atsauktas /pers. G/ 2016.gada 3.septembra iesniegumā Valsts ieņēmumu dienestam un Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojam norādītās nepatiesās, /pers. F/, godu un cieņu aizskarošās ziņas: „/pers. F/, kura strādā VID, man draudēja, ka panākšot manu sodīšanu, ja turpināšu piedzīt parādu"; „Mani satrauc fakts, ka draudus veikt nodokļu auditu izteica VID darbiniece, liekot saprast, ka tāds notiks, ja uzstāšu uz savām tiesībām saņemt man pienākošos naudu"; „Augstākminēto faktu kopums mani pārliecina, ka /pers. H/ un /pers. F/ ir izmantojuši /pers. F/ amata sniegtās priekšrocības, lai tiktu uzsākts mans nodokļu audits, tādā veidā atriebjoties par parāda piedziņu"; uzlikt par pienākumu atbildētājam, piecpadsmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā un Korupcijas novēršanas apkarošanas birojā rakstveida iesniegumu, kurā atbildētājs atvainojas prasītājai par 2016.gada 3.septembra iesniegumā norādīto nepatieso, godu un cieņu aizskarošo ziņu izplatīšanu Valsts ieņēmumu dienestam un Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojam; piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai mantisko kompensāciju 3000 EUR apmērā un atzīt prasītājai

tiesības saņemt likumiskos sešus procentus no pamatparāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus par prasību, norādot, ka prasību neatzīst, jo nav publiskojis nepatiesas ziņas, kas aizskartu prasītājas godu un cieņu, bet ir lūdzis izvērtēt prasītājas rīcību viņas darba devējam, lūgumu pamatojot ar apstākļiem, kas atbildētājam ir zināmi un notikumiem, kurus atbildētājs ir pieredzējis, un kuru savstarpējā sakritība atbildētājam liek informēt kompetentās iestādes par aizdomām par ļaunprātīgu rīcību. Iesniegumā minētie apstākļi ir jāizvērtē kompetentām iestādēm, un sabiedriskais labums, kāds tiks sasniegts, izvērtējot atbildētāja iesniegumu, noteikti ir lielāks nekā neērtības, kādas tiek sagādātas prasītājai, paskaidrojot savu rīcību un sniedzot tai pieejamo informāciju savam darba devējam. Atbildētājs uzskata, ka prasījums par kompensācijas piedziņu nav pamatots.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 8.maija spriedumu prasība noraidīta.

Tiesa konstatēja, ka nepastāv strīds par to, ka prasītāja kopš 2013.gada 2.septembra ieņem /amats/ amatu un saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 3.pantu un likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4.panta pirmās daļas 17.punktu ir valsts amatpersona.

Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par to, ka atbildētājs 2016.gada 3.septembrī ar iesniegumu vērsies Valsts ieņēmumu dienestā un Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojā, lūdzot izvērtēt /amats/rīcību.

Atsaucoties uz Satversmes 104.pantu un Iesniegumu likuma 1. un 2.pantu, tiesa secināja, ka atbildētājs, realizējot personai ar likumu piešķirtās tiesības griezties valsts iestādē, iesniedzis iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā un Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojā, un šajā iesniegumā paustais ir vērtējams kā personas viedoklis, kurš ir izvērtējams normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atsaucoties uz Iesniegumu likuma 5.pantu, tiesa secināja, ka atbildētāja vēstulē norādīto apstākļu pārbaude bija jāveic iestādei, kura minēto iesniegumu saņēma.

Izvērtējot judikatūrā paustās atziņas par ziņu un viedokļa nošķiršanu, ņemot vērā Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā „Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību" norādīto, ka būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet publikācijas vai izteikumu kopējais konteksts, tiesa atzina, ka no kopējā iesnieguma (vēstules) konteksta izriet, ka atbildētājs pauda savu viedokli par prasītājas rīcību un pamatoja, kādēļ prasītājas rīcību uzskata par nepieņemamu.

Tiesa secināja, ka iesnieguma nosūtīšana Valsts ieņēmumu dienestam un Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojam nav nedz ziņu, nedz arī viedokļa izplatīšana Civillikuma 2352.^{1}panta izpratnē.

Līdz ar to tiesa secināja, ka pie apstākļiem, kad lietā nav konstatēta ne ziņu kā tādu esamība, bet gan konkrētās personas viedoklis, ne arī to izplatīšana, bet tikai informācijas sniegšana, nav pamatots prasītājas uzskats, ka ir notikusi viņas godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana. Tiesa ņēma vērā, ka prasītāja nav pierādījusi, ka informācija ir tāda, kas varētu aizskart prasītājas godu un cieņu, jo nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecina prasītājas goda un cieņas sabiedrisko vērtējumu pirms un pēc 2016.gada 3.septembra iesnieguma iesniegšanas.

Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa noraidīja prasītājas prasību pret atbildētāju par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 8.maija spriedumu pilnā apjomā. Apelācijas sūdzībā norāda šādus argumentus:

Prasītāja nelūdz atsaukt atbildētāja 2016.gada 3.septembra iesniegumu kā tādu visā tā saturā, bet lūdz atsaukt konkrētas, nepatiesas, prasītājas godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas ietvertas šajā iesniegumā.

Prasītāja neapstrīd personas tiesības vērsties ar iesniegumiem valsts pārvaldes institūcijās, tomēr Satversmes 104.pants un Iesniegumu likuma 1. un 2.pants neprezumē un nenosaka, ka šādu iesniegumu iesniegšanas gadījumā viss tā saturs *a priori* būtu vērtējams kā personas viedoklis. Prasītājas ieskatā jebkurš personas iesniegums var saturēt gan viedokli, gan ziņas. Prasītāja vēršas pret konkrētas personas konkrētu rīcību, šāda veida iesniegumā iekļaujot nepatiesas, prasītājas godu un cieņu aizskarošas ziņas.

Pirmās instances tiesa nav norādījusi nekādu motivāciju, kā un balstoties uz kādiem pierādījumiem lietā nonākusi pie secinājuma par kopējo iesnieguma kontekstu. No tiesas secinājuma, ka atbildētājs iesniegumā ir paudis savu viedokli par prasītājas rīcību, izriet, ka tiesa faktiski ir atzinusi par pierādītiem un neapstrīdamiem faktiem to, ka prasītāja izteikusi atbildētājam draudus un, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, panākusi atbildētāja nodokļu audita uzsākšanu, jo, pretējā gadījumā, nav saprotams, par kādu konkrēti cita veida prasītājas rīcību atbildētājs iesniegumā ir izteicis viedokli.

Prasītājas ieskatā atbildētāja izteikumu kopējais konteksts ir tieši un nepārprotami vērsts pret prasītāju, nepārprotami vainojot prasītāju vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā. Turklāt ne 2016.gada 3.septembra iesniegumā, ne vēlāk atbildētājs nav norādījis pilnīgi nekādus faktus saistībā ar iesniegumā norādītajām ziņām. Prasītājas ieskatā jebkuram saprātīgam vērotājam no malas, iepazīstoties ar atbildētāja iesniegumu, nešaubīgi rodas priekšstats, ka prasītāja regulāri izmanto savu dienesta stāvokli.

Prasītāja vērš uzmanību uz to, ka Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumā lietā Nr.SKC-98/2017 pausta atziņa, ka pat ar viedokli nedrīkst pārkāpt nevainīguma prezumpciju un apsūdzēt krimināli sodāmu darbību izdarīšanā. Līdz ar to prasība bija apmierināma, jo iesniegums satur prasītājas apsūdzēšanu krimināli sodāmās darbībās.

Pirmās instances tiesa nav motivējusi secinājumu, ka iesnieguma nosūtīšana Valsts ieņēmumu dienestam un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam nav nedz ziņu, nedz viedokļa izplatīšana Civillikuma 2352.^{1}panta izpratnē. Minētais neatbilst tiesību doktrīnā nostiprinātai atziņai, ka ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu ir jāsaprot to publiska mutiska vai rakstiska izziņošana ar masu informācijas līdzekļu palīdzību vai kā citādi paziņojot tās nenoteiktam personu lokam. Līdz ar to nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu iesniegšana valsts pārvaldes institūcijai arī ir ziņu izplatīšana. Pirmās instances tiesa nav definējusi vai izskaidrojusi jēdzienus „ziņu sniegšana" un „informācijas sniegšana", un uz kādu tiesību normu un argumentu pamata tie būtu kvalificējami kā atšķirīgi jēdzieni.

Prasītājas ieskatā pirmās instances tiesa nepamatoti norādījusi, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecina prasītājas sabiedrisko vērtējumu pirms un pēc minētā iesnieguma iesniegšanas, jo nevar būt šaubu, ka personas vainošana noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā pati par sevi aizskar personas godu un cieņu, mazinot personas sabiedrisko novērtējumu.

Prasītāja atkārtoti norāda, ka, ņemot vērā atbildētāja iesnieguma saturu, nevar būt šaubas, ka minētās nepatiesās ziņas aizskar prasītājas godu un cieņu, jo iesniegumā ietvertais ne tikai pārkāpj vispārējās ētikas un morāles normas, bet pie tam prasītāja tiek vainota smaga nozieguma izdarīšanā. Prasītāja uzskata, ka ziņas par tāda nozieguma izdarīšanu tiek izplatītas prasītājas darba devējam un tiek adresētas kompetentajai tiesību aizsardzību iestādei ar nolūku diskreditēt prasītāju kā valsts amatpersonu, ietekmēt prasītājas karjeru valsts pārvaldē un panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret prasītāju.

Ņemot vērā minēto, apelācijas sūdzībā lūgts prasību apmierināt.

Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus par apelācijas sūdzību. Norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst. Uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots. Atbildētāja ieskatā viņš nav aizskāris ne prasītājas godu, ne cieņu. Atbildētājs uzskata, ka viņam kā Latvijas Republikas pilsonim ir tiesības sūdzēties par valsts ierēdni viņa darba devējam.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Dzintars Zonenbergs prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka atbildētāja iesniegums ietver trīs nepatiesas ziņas. Precizēja, ka lūdz atsaukt otro ziņu, sākot ar vārdiem ,,ka draudus veikt (..)", bez palīgteikuma. Paskaidroja, ka atbildētājs nav centies paskaidrot nepatiesās ziņas, tostarp nav paskaidrojis, kur un kādos apstākļos prasītāja ir izteikusi viņam draudus. Prasītājas pārstāvis norādīja, ka atbildētājs nav noskaidrojis, vēršoties Valsts ieņēmumu dienestā, uz kāda pamata ir uzsākts nodokļu audits, un nav ņēmis vērā, ka prasītāja nav kompetenta rosināt uzsākt personas nodokļu auditu. Prasītāja nekādus draudus nav atbildētājam izteikusi, un par to, ka ir uzsākts atbildētāja audits /pers. H/ uzzināja tādēļ, ka bija uzaicināts sniegt paskaidrojumus nodokļu audita procesā kā /pers. J/ pilnvarotā persona, savukārt, /pers. J/ atbildētāja nodokļu audita lietā figurē kā atbildētāja parādniece, lai gan parāds ir fiktīvs. Pārstāvis paskaidroja, ka prasītājai nav zināms, kāda satura atbilde atbildētājam ir sniegta uz iesniegumu, disciplinārlieta pret prasītāju sakarā ar atbildētāja iesniegumu nav uzsākta, bet ir notikusi pārbaude.

Atbildētājs/pers. G/ uz tiesas sēdi nav ieradies. Tiesas kolēģija, ņemot vērā to, ka atbildētājs /pers. G/ par tiesas sēdes vietu un laiku ir informēts Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi, un to ka atbildētājs tiesai neierašanos attaisnojošus iemeslus nav paziņojis, nekonstatē Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā paredzētos nosacījumus lietas izskatīšanas atlikšanai, un saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu nolemj lietu izskatīt bez atbildētāja /pers. G/ klātbūtnes.

MOTĪVU DAĻA

Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies prasītājas pārstāvja advokāta Dzintara Zonenberga paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un iepazinusies ar rakstveida pierādījumiem, apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, novērtējusi to kopumā, atzīst, ka prasība ir noraidāma kā nepamatota, līdz ar to arī apelācijas sūdzība par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 8.maija spriedumu ir nepamatota.

Civilprocesa likuma 430.panta trešā daļa nosaka, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā konstatēts un nav strīds par sekojošiem faktiskiem apstākļiem, proti, ka /pers. F/ ieņem /amats/amatu un ir valsts amatpersona.

/pers. G/ 2016.gada 3.septembrī vērsās ar iesniegumu vērsās Valsts ieņēmumu dienestā un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, lūdzot izvērtēt viņa sniegto informāciju par iespējamu amatpersonas stāvokļa un uzticētās varas izmantošanu personisku mērķu sasniegšanā. Šajā iesniegumā /pers. G/ norādījis uz to, ka 2016.gada 25.augustā viņš ieradās VID /adrese/ pie inspektores Valsts amatpersona , lai sniegtu prasīto informāciju. Viņš ieradies savlaicīgi, pieteicies izziņu centrā, kur informēts par kabinetu, kurā notiks tikšanās ar /Valsts amatpersonu/. Pa ceļam uz noteikto kabinetu pie viņa pēkšņi pienācis /pers. H/, sācis spriedelēt par /pers. G/ izjūtām saistībā ar viņam uzsākto nodokļu auditu un arī nekavējoties parādījis viņam kabinetu, uz kuru jāiet, kā arī piegājis pie kabineta, atvēris durvis un grasījies tajā ienākt kopā ar viņu, bet inspektore /pers. H/ izraidīja ārā. Uz /pers. G/ jautājumu, kādēļ /pers. H/ ir ieradies un ir tik labi informēts par /pers. G/ nodokļu auditu, inspektore pastāstījusi, ka /pers. H/ esot bijis ienācis pirms /pers. G/, bet nesaprot, kā /pers. H/ zinājis par noteikto tikšanos. Sarunas laikā, kas ilga aptuveni divas stundas, /pers. H/ trīs reizes zvanīja inspektorei un uzstāja, ka grib ar viņu runāt. /pers. H/ no /pers. G/ 2009.gada 7.oktobrī aizņēmās naudas līdzekļus LVL 75000 apmērā, par kuru piedziņu EUR 120000 apmērā 2013.gada 11.decembrī lietā Nr.nolēma Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļa. Parāda piedziņas laikā /pers. H/ dzīvesbiedre /pers. F/ (lai arī laulība ir formāli šķirta, tomēr abi turpina kopdzīvi, ir kopīgs bērns, dzimis pēc laulības šķiršanas, kopā dzīvo vienā mājoklī /adrese/), kura strādā VID, draudējusi /pers. G/, ka panākšot viņa sodīšanu, ja turpinās piedzīt parādu. Tomēr viņš parādu no /pers. H/ piedzinis, piekāpjoties piedzenamās summas apmērā tiktāl, lai nosegtu savus ar piedziņu saistītos izdevumus. Kopš /pers. F/ viņu brīdinājusi viņš vairākkārt aicināts uz VID sniegt deklarācijas un ziņas par viņam piederošajiem transporta līdzekļiem, kā arī šobrīd ar 2016.gada 8.jūnija lēmumu notiek viņa ienākumu nodokļa audits par 2013. un 2014.gadu. Iesniegumā norādīts uz to, ka /pers. G/ satrauc fakts, ka 1) draudus veikt nodokļu auditu izteica VID darbiniece, liekot saprast, ka tāds notiks, ja uzstās uz savām tiesībām saņemt viņam pienākošos naudu; 2) pēc parāda atgūšanas par viņa ienākumiem sāk pastiprināti interesēties ieņēmumu dienesta struktūras; 3) par VID lēmumiem attiecībā uz viņu ir informēts /pers. H/; 4) /pers. H/ ir informēts par viņa ienākumu audita tehniskām niansēm (kad, kurā kabinetā un ar ko viņam ir tikšanās, un kāda informācija būs jāsniedz). Augstākminēto faktu kopums pārliecina /pers. G/, ka /pers. H/ un /pers. F/ ir izmantojuši /pers. F/ amata sniegtās priekšrocības, lai tiktu uzsākts viņa nodokļu audits, tādā veidā atriebjoties par parāda piedziņu (lietas lapas 31-32).

Prasītāja/pers. F/, pamatojot prasību ar Civillikuma 1635.pantu, 2352.[1]pantu, lūgusi tiesu uzlikt par pienākumu atbildētājam atsaukt iesniegumā norādīto: "/pers. F/, kura strādā VID, man draudēja, ka panākšot manu sodīšanu, ja turpināšu piedzīt parādu"; "Mani satrauc fakts, ka draudus veikt nodokļu auditu izteica VID darbiniece, liekot saprast, ka tāds notiks, ja uzstāšu uz savām tiesībām saņemt man pienākošos naudu"; "Augstākminēto faktu kopums mani pārliecina, ka /pers. H/ un /pers. F/ ir izmantojuši /pers. F/ amata sniegtās priekšrocības, lai tiktu uzsākts mans nodokļu audits, tādā veidā atriebjoties par parāda piedziņu" kā viņas godu un cieņu aizskarošu, atvainoties /pers. F/ un piedzīt no viņa /pers. F/ labā mantisko kompensāciju 3000 EUR apmērā, atzīstot tiesības saņemt likumiskos 6 procentus no 3000 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasītāja pamatojusi prasību ar /pers. G/ iesnieguma atsevišķiem izteikumiem, uzskatot šo informāciju par ziņu, kas aizskar viņas godu un cieņu.

Šādu prasītājas viedokli tiesas kolēģija uzskata par nepareizu, jo /pers. G/ iesniegums ir vērtējams kā vienots dokuments, izvērtējot tajā norādīto informāciju savstarpējā saistībā, kā arī /pers. G/ iesnieguma uzrakstīšanas mērķi.

Nostāja, ka apgalvojuma vai pieņēmuma forma nav noteicošais kritērijs jēdzienu ,,ziņa" un ,,viedoklis" nošķiršanai, bet, lai konstatētu, vai izteikums atbilst jēdzienam ,,ziņas" vai ,,viedoklis", ir jāanalizē konfliktsituācijas apstākļi, konkrēto izteikumu saturs un konteksts, kā arī citi kritēriji, tostarp, kāds ir bijis šādu izteikumu lietošanas mērķis, vairākkārt ir pausta judikatūrā (*skatīt, piemēram, 2015.gada 24.augusta Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumu lietā SKC-204/2015*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir uzsvērusi, ka jāskata visi lietas apstākļi kopumā, ieskaitot iesniedzēja rakstu un apstākļus, kādos tas tika rakstīts. Attiecībā uz viedokli Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādījusi, ka tā atbilstību patiesībai pārbaudīt nav iespējams. Taču, arī lai sniegtu asu un negatīvu personas vērtējumu, ir jāpastāv zināmam pamatam. ECT ir norādījusi, ka "viedoklis var būt nesamērīgi aizskarošs, jo īpaši tad, ja tam trūkst jebkādas faktiskās bāzes." Tiesai ir jāvērtē, vai pastāv kaut kādi notikumi vai arī paša cietušā darbības, kuras ir veicinājušas šāda viedokļa veidošanos par viņu. Tas, kas ir uzskatāms par "pietiekamu faktisko bāzi", ir atkarīgs no katras individuālas lietas apstākļiem (*skatīt ECT 1997.gada 24.februāra spriedumu lietā Die Haes and Gijsels v. Belgium, 37.punkts*).

Pušu starpā nepastāv strīds par faktu, ka /pers. G/ ir vērsies tiesā par parāda piedziņu pret /pers. J/, un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļa 2013.gada 11.decembrī ir /pers. G/ labā no /pers. J/ piedzinusi parādu. Par to, ka tiesa 2013.gada 11.decembrī ir apmierinājusi /pers. G/ pieteikumu, Civillietu tiesas kolēģija ir pārliecinājusies arī tiesu informatīvajā sistēmā.

No prasītājas pilnvarotā pārstāvja Dz.Zonenberga paskaidrojumiem tiesas sēdē tiesas kolēģija secina, ka jautājumā par tiesas /pers. G/ labā piedzīto parādu starp /pers. G/ un parādnieku pastāv domstarpības, jo, kā tiesas kolēģijai paskaidroja prasītājas pilnvarotais pārstāvis, parāds esot fiktīvs.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka 2016.gada 25.augustā /pers. G/ saistībā ar viņa nodokļu auditu bija ieradies VID /adrese/ pie inspektores Valsts

amatpersona, un ceļā uz viņas kabinetu pie /pers. G/ bija pienācis /pers. H/.

No prasītājas 2017.gada 7.aprīļa iesnieguma tiesai par pierādījumu pievienošanu lietai (lietas lapa 37) tiesas kolēģija konstatē, ka /pers. H/ prasītājai ir apstiprinājis /pers. G/ iesniegumā norādīto faktu, ka viņš tajā pašā dienā un laikā Valsts ieņēmumu dienestā satika /pers. G/, jo pats kā savas mātes /pers. J/ pilnvarnieks, iepriekš saskaņojot, bijis uzaicināts sniegt paskaidrojumus par veiktajiem darījumiem ar /pers. G/ Valsts ieņēmumu dienestam /pers. G/ nodokļu audita ietvaros. Tā kā pats /pers. H/ tikko bija apmeklējis attiecīgo nodokļu inspektori, viņš varējis parādīt /pers. G/, uz kuru kabinetu un pie kā tieši /pers. G/ jādodas.

Netiek apstrīdēts arī /pers. G/ iesniegumā norādītais fakts, ka viņa sarunas laikā ar inspektori /pers. H/ zvanīja inspektorei, uzstājot, ka grib ar viņu runāt, jo to apstiprina prasītājas paskaidrojumi iesniegumā par to, ka laikā, kad inspektorei paskaidrojumus devis /pers. G/, /pers. H/ ir zvanījis inspektorei, jo neesot paspējis paredzētajā laikā sniegt inspektorei visus paskaidrojumus un vienojies ar inspektori, ka pabeigs to darīt pēc tam, kad to norunātajā laikā būs izdarījis /pers. G/. Ik pa laikam, uzzvanot inspektorei, /pers. H/ vēlējies precizēt, cik ilgi viņam vēl jāgaida un vai paspēs pabeigt paskaidrojumu sniegšanu līdz darba dienas beigām.

Faktu, ka 2016.gada 25.augustā /pers. H/ atradās VID telpās /adrese/ un sniedza paskaidrojumus VID Nodokļu kontroles pārvaldes galvenajai nodokļu inspektorei Valsts amatpersona, apstiprina VID 2017.gada 28.marta izziņa (lietas lapa 40).

Iesniegumā /pers. G/norādījis uz to, ka tieši pēc viņa brīdināšanas par parāda piedziņu viņš ir vairākkārt aicināts uz VID sniegt deklarācijas un ziņas par viņam piederošajiem transportlīdzekļiem, kā arī šobrīd ar 2016.gada 8.jūnija lēmumu notiek viņa ienākumu nodokļu audits par 2013. un 2014.gadu.

Ar savu iesniegumu /pers. G/ ir vērsis kompetento iestāžu uzmanību uz iespējamu amatpersonas stāvokļa un uzticētās varas izmantošanu, pamatojot savu iesniegumu ar viņam zināmo informāciju par to, kādēļ viņam radusies pārliecība, ka viņam atriebjas par parāda piedziņu :

1. draudus veikt nodokļu auditu izteica VID darbiniece, liekot saprast, ka tāds notiks, ja viņš uzstās uz savām tiesībām saņemt viņam pienākošos naudu,
2. pēc parāda atgūšanas par viņa ienākumiem sāka pastiprināti interesēties ieņēmumu dienesta struktūras,
3. par VID lēmumiem attiecībā uz viņu ir informēts /pers. H/,
4. /pers. H/ ir informēts par viņa ienākumu audita tehniskām niansēm (kad, kurā kabinetā un ar ko viņam ir tikšanās, un kāda informācija viņam būs jāsniedz).

Prasības, kas jāievēro pierādījumu novērtēšanā, ir noteiktas Civilprocesa likuma 97.pantā, kuram atbilstoši tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Šajā saistībā Civillietu tiesas kolēģija norāda uz sekojošo :

Prasītāja kategoriski noliedz viņas izteiktos draudus /pers. G/ saistībā ar parāda piedziņu. Savukārt, /pers. G/ iesniegumā norādījis uz to, ka viņam bija izteikti draudi, ja viņš turpinās piedzīt parādu. Tiesas kolēģija nepārprotami ir konstatējusi to, ka jautājumā par parādu pastāv dziļas domstarpības, jo prasītājas ieskatā parāds ir fiktīvs.

Kā redzams no /pers. G/ iesnieguma, tad viņš ar /pers. H/ ir sen un labi pazīstams, jo iesniegumā norādīts, ka naudas līdzekļus no viņa /pers. H/ aizņēmies 2009.gada 7.oktobrī. Jebkurā gadījumā naudas līdzekļu aizņēmumam bija jābūt pamatotam atbilstoši likuma prasībām, lai tiesa 2013.gada 11.decembrī naudas līdzekļus piedzītu /pers. G/ labā. No /pers. G/ iesnieguma arī redzams, ka viņš ir informēts par prasītājas ģimenes stāvokli, dzīvesvietu un darba vietu.

No dzīvē gūtiem novērojumiem un loģikas tiesas kolēģija secina, ka draudus parasti neizsaka citas personas klātbūtnē, bet gan nepastarpināti viena persona otrai personai, līdz ar to mutiskus draudus ir neiespējami pierādīt, jo tam nav liecinieku. Tādēļ nav nozīmes apelācijas sūdzības argumentiem par to, kad, kur un kādos apstākļos izteikti draudi un kādu iemeslu dēļ /pers. G/ nekavējoties pēc to izteikšanas nav vērsies ar iesniegumiem attiecīgās institūcijās, jo lieciniekudivpusējam konfliktam ar pretējām interesēm nav, līdz ar to pastāv tikai vienas personas apgalvojums un otras personas noliegums. Tiesas kolēģija norāda arī uz to, ka attiecībā uz personai izteiktiem draudiem parasti vēršanās tiesībaizsardzības institūcijās notiek vienīgi ārkārtas gadījumā, ja tie ir reāli draudi dzīvībai, veselībai, ģimenes locekļiem utml.

Turklāt šajā pušu strīdā nav izšķirošas nozīmes tam faktam, vai /pers. F/ bija vai nebija izteikusi /pers. G/ draudus, jo no /pers. G/ iesnieguma kopējā konteksta redzams, ka tajā paustā informācija ir norādīta vienīgi kā iespējamība. Iesniegumā /pers. G/ ir vērtējis viņam zināmos faktus par /pers. H/ satikšanu VID telpās, viņa informētību par to, uz kuru kabinetu /pers. G/ jāiet, kādā jautājumā, pie kāda inspektora, /pers. H/ zvanus inspektorei, /pers. H/ kopdzīvi ar /pers. F/, parāda piedziņu, viņa ienākumu nodokļa auditu un izdarījis secinājumu, ka viņam uzsāktais nodokļu audits ir atriebība par parāda piedziņu. Tādējādi šajā iesniegumā /pers. G/ ir paudis savu subjektīvo vērtējumu par viņa nodokļu audita uzsākšanu. Iesniegumā /pers. G/ir paudis savu attieksmi, izpratni, izteicis savu viedokli un vērtējumu, pie kam, pamatojoties uz viņam zināmo faktisko bāzi, kas arī veicinājis šāda viedokļa rašanos un vēlmi informēt par to Valsts ieņēmumu dienestu un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

Tiesas kolēģija ņem vērā to, ka arī viedoklis var aizskart personas godu un cieņu, ja tas ir bijis rupjš vai nesamērīgi aizskarošs, bet konkrētajā gadījumā /pers. G/ paustais viedoklis par tādu nav atzīstams.

Konkrētajā lietā /pers. G/ ir izmantojis savas Latvijas Republikas Satversmes 100.pantā paredzētās tiesības paust savu viedokli par amatpersonas darbībām un kuru uzlikt personai par pienākumu atsaukt tiesai nav tiesību.

Bez tam, /pers. G/ viedoklis ir pausts institūcijās, kuru uzdevums ir pārbaudīt apstākļus, novērtēt saņemto informāciju un sniegt atbildi iesniedzējam par veiktajiem pasākumiem.

Tiesību literatūrā ir norādīts uz noteiktu privilēģiju pastāvēšanu, kad persona nevar tikt saukta pie atbildības par nepatiesu un reputāciju aizskarošu ziņu izplatīšanu. Pie nosacītās (kvalificētās) privilēģijas attiecina gadījumus, kad persona tiek atbrīvota no atbildības par aizskarošu paziņojumu sniegšanu saistībā ar noteiktu pienākumu vai saistību izpildi, nezinot par šāda paziņojuma nepatiesumu vai pārgalvīgi sniedzot paziņojumu, nerēķinoties ar to pareizumu vai nepatiesīgumu, t.i., kad nevar pierādīt personas ļaunprātību vai rupju neuzmanību. Pie šādiem gadījumiem pieskaita paziņojumus, kas veikti, lai izpildītu likumiskus, morālus vai sociālus pienākumus, piemēram, rekomendācijas sniegšanu; ziņojums par noziegumaizdarīšanu.....savu, kopīgo vai publisko interešu aizsardzības nolūkā (*skatīt Latvijas Republikas Satversmes komentāri, VIII nodaļa, Cilvēka pamattiesības, Latvijas Vēstnesis, 2011, lpp.230*).

Arī Augstākās tiesas 2014.gada tiesu prakses apkopojumā „Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās" ar atsauci uz Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 23.augusta Rīcības sēdes lēmumu lietā SKC-642/2013, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar prasītājas kasācijas sūdzību, par pamatotu ir atzīts uzskats, ka tādas atbildētāja darbības kā vēršanās ar iesniegumiem valsts iestādēs, nav atzīstamas par tādām, kas nodara prasītājai morālo kaitējumu vai aizskar viņas godu un cieņu.

Jebkurai personai, tai skaitā atbildētājam /pers. G/, ir tiesības sekot līdzi valsts pārvaldē notiekošajam un saņemt informāciju, līdz ar to, vērtējot kopsakarā lietas izskatīšanas gaitā noskaidrotos apstākļus un pārbaudītos pierādījumus, ņemot vērā arī iekšējo pārliecību, dzīvē gūtos novērojumus, tiesa

par nepamatotu atzīst prasītājas norādīto apstākli, ka atbildētājs iesniegumu uzrakstījis ar mērķi diskreditēt prasītāju tieši kā valsts amatpersonu, ietekmēt viņas karjeru valsts pārvaldē un panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret viņu.

Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto argumentu par to, ka pirmās instances tiesa nekādi nav motivējusi, ar ko atšķiras jēdzieni "ziņu izplatīšana" un "informācijas sniegšana", uz kādu argumentu un tiesību normu pamata tie vispār būtu kvalificējami kā divi dažādi jēdzieni ar atšķirīgu saturu un tiesiskajām sekām, tiesas kolēģija norāda, ka termins "informācija" ietver sevī gan ziņas, gan arī viedokli. Tādēļ nevar atzīt par pamatotu mēģinājumu atzīt, ka vārds "ziņa" ir sinonīms vārdam "informācija". Šāds viedoklis ir pausts tiesību doktrīnā, kam tiesas kolēģija pilnībā pievienojas (*skatīt Kalvis Torgāns, Jānis Kārkliņš, Agris Bitāns, prof.K.Torgāna zinātniskā redakcijā, Līgumu un deliktu problēmas Eiropas Savienībā un Latvijā, Tiesu namu aģentūra, 2017, lpp.341*).

Rezumējot izklāstīto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka atbildētāja Valsts ieņēmumu dienestam un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam iesniegumā norādītā informācija nav aizskārusi prasītājas godu un cieņu, līdz ar to /pers. F/ prasības apmierināšanai par goda un cieņas aizskarošu ziņu atsaukšanu, atvainošanos un mantiskās kompensācijas piedziņu, vadoties no Civillikuma 1635., 2352.[1]panta, kā arī Latvijas Republikas Satversmes 92.panta, kā to lūdz prasītāja, uz prasībā norādītajiem pamatiem un par norādīto priekšmetu nav tiesiska pamata un tā ir noraidāma pilnībā.

Pirmās instances tiesa, noraidot prasību, ir pieņēmusi lietas faktiskajiem apstākļiem atbilstošu spriedumu un Civillikuma 1635., 2352[1].panta normas uz lietā konstatētajiem apstākļiem attiecinājusi pareizi, atbilstoši to jēgumam, izvērtējot gan lietas apstākļus to kopumā, gan arī situāciju, kādā ir tapis iesniegums, kuru prasītāja uzskatījusi par viņas godu un cieņu aizskarošu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Tā kā prasība ir noraidīta, samaksātie tiesas izdevumi prasītājai nav atlīdzināmi, savukārt, atbildētājs tiesas izdevumus lietā nav maksājis.

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa paredz, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) šajā lietā pirmās instances tiesā bija 5,98 EUR, bet apelācijas instances tiesā 5,72 EUR, kopā 11,7 EUR, ko apstiprina atbilstoši lietas materiāliem noformētā uzziņa par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem (lietas 2.lapa). No lietas materiāliem redzams, ka pie prasības celšanas prasītāja samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, ko apstiprina maksājuma uzdevums Nr.23 (lietas 12.lapa). Līdz ar to lietā nesamaksāti ir ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,00 EUR apmērā (11,7 – 4,7=7), kas piedzenami no prasītājas valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu prasītājai ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par naudas summas piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Vadoties no Civilprocesa likuma 8.panta, 39.panta pirmās daļas 5.punkta, 42.panta otrās daļas, 97.panta, 189.-194.panta, 204.[1]panta, 426., 432., 434.panta Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. F/, personas kods /personas kods/, prasību pret /pers. G/, personas kods /personas kods/, par nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu, atvainošanos un mantiskās kompensācijas piedziņu - **noraidīt pilnībā**.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, valsts labā tiesas izdevumus – ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7 EUR (septiņi *euro*).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22. Maksājuma mērķī jānorāda civillietu identificējoša informācija.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņu /pers. F/ noteikt 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā, lai netiktu uzsākta sprieduma piespiedu izpilde.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sagatavots 2018.gada 21.februārī.

Tiesnese	(paraksts)	L.Pliča
Tiesnese	(paraksts)	L.Blūmiņa
Tiesnesis	(paraksts)	M.Sviķis